

SZENT LÁSZLÓ NÉPE

KATOLIKUS HAVILAP

II. ÉVFOLYAM 1. SZÁM 2025. JANUÁR

Erdély legszebb Szent László freskói

Az egykor Magyarországhoz tartozó vidéken mind a mai napig nagy tiszteletnek örvend a lovagkirály, életéről, vitézségéről pedig számos faltöredék emlékezik meg az erdélyi templomok falain.

Bögöz

Udvarhelyszék egyik legjelentősebb és egyben legtöbb középkori részletét őrző temploma áll itt. A templom feltehetően már a 13–14. században felépülhetett. Az 1300-as évek elején és a második felében legalább két periódusban falképekkel borították a hajó oldalfalait. A hajó nyugati és északi falán található középkori, legalább két periódusban festett freskók. Két felső sávja a 14. század első felében készülhetett, itt legfelül Szent László legendájának töredékei, míg alatta Szent Margit legendája látható. A lovagkirály kerlési csatáját ábrázoló képszalag a

15. századi boltozatépítéskor, illetve a 19. századi ablaknyitáskor jelentős mértékben sérült, de az alatta lévő két sáv viszonylag ép.

Gelence

A falfestményeiről ismert középkori, kőfallal kerített templom a XIII. század végén épült. A gelencei templomhajó csodálatos falképegyüttesét négy mester készítette 1300 körül. Felső képsora Szent László és a kun vitéz legendáját ábrázolja és valós történelmi eseményből, a cserhalmi vagy kerlési ütközetből ihletődött (1068).

(Folytatás a 2. oldalon)

Erdély legszebb Szent László freskói

Bibarcfalva

A bibarcfalvi református templom ékességévé vált az egyik belső falán található 8x4 méteres freskóról már Orbán Balázs is megemlítette az 1860-as évekre tehető bibarcfalvi látogatásakor. A teljes falképsorozatot végül Huszka József tárta fel 1882–1884 között. Később újra lemeszelték a festményeket, míg Vigh István festőművész újra felszínre nem hozta 1972-ben. A 15. századi falképek a Szent László-história kivonulás, ütközet, üldözés, párviadal és lefejezés jeleneteit ábrázolták – ezek közül csak a kivonulás egy része, az ütközet és üldözés maradt valamenyire épen.

Okland

A templom legrégebbi része a 13. században épült, a templomhajó a román kor stílusjegyeit hordozza magán. A 16. században a korábbi négyszög alakú szentély helyére félkör alakú gótikus szentélyt építettek. Ezt 1937–1938-ban lebontották és a templomot kibővítették. A templom mai formáját az 1937–1938-as átépítés során nyerte el. A templom külső déli falán valamint a templombelső déli, nyugati és északi falain freskótöredékek találhatók, az északon található Szent László legendája a felső regiszterben. A Szent László legenda kompozíció egy egyedi jelenete található az északnyugati sarokban, ahol Szent László angyali koronázását láthatjuk.

Székelyderzs

Székelyudvarhelytől 21 km-re délnyugatra a Nagy-patak völgyében magas domborok közt fekvő hargitai falu templomának homlokzatán a Szent László legenda festménye ferde hálókörletbe illeszkedő, csillagos, virágmustrás háttér előtt játszódik, kivéve a csatajelenet, ami hiányzik. A falfestményt Pál mester, Ungi István fia megrendelésére készítette 1492-ben, amit az ugyanezen a falon megmaradt - Saul (Szt. Pál) megtérését ábrázoló - freskó felírata bizonyít.

Homoródkarácsonyfalva

Az unitárius templom északi falán Szent Lászlót ábrázoló freskó található. Az első jelenete a ritkán ábrázolt "kihallgatás". Itt a trónon ülő király előtt egy fél térdre ereszkedő bajszos alak látható. Közvetlenül mellette egy Váradot szimbolizáló stilizált épület kapujában áll az áldásra emelt kezű püspök. A harmadik pedig az oly sok freskón látható csatajelenet a kun vitézzel.

Kakaslomnic

A szepességi templom sekrestyéjében a Szent László legendát ábrázoló egyik legrégebbi festményciklusból maradtak fenn töredékek. A falképek a szent király és a kun harcának utolsó epizódjait ábrázolják, a lóról hátrafelé fordulva nyilazó kunt, a birkózás jelenetét és végül a lányt, amint megöli a kunt. A kifejező körvonalakkal és élénk színekkel megfestett jelenetsor a klasszikus gótikus festészet hagyományait követi.

A Szent László hasadék legendái

1091-92-ben Szent László király csapataival komoly harcokat vívott a Cserhátban a moldvai kun sereggel.

A legenda szerint az ellenség bekerítette őket, és a mai Szentkút völgyében tikkasztó szomjúság gyötörte katonákat, a király pedig egyedül indult el felderíteni a környéket. Sarkantyúba kapta Szög nevű lovát és egy előtte tátongó szakadékon átugratott. Amikor leért, az első patkónyomból víz fakadt. Harci bárdjával megérintette a sziklát, s az érintés helyén is víz tört elő.

Egy másik legenda szerint a Szent Lászlót üldöző kunok egy völgybe szorították a királyt, aki előtt még egy óriási szakadék is állott. A király lovával átugratva a szakadékot. A patkószegek nyomából vékony sugárban kristálytisza víz bugyogott fel.

Egy harmadik monda szerint Szent László a távoli Ágasvár csúcsáról ugratott ebbe a völgybe.

Bárhogy is történt, tény, hogy a Szentkúti-patak az évezredek során több helyen is kanyonszerű völgyet vágott magának. A területen a vulkáni működés során összetöredezett rétegek csak kevés vizet tudnak tárolni. Így a Cserhát ezen részén igen kevés a forrás. Ezért is különleges hely a Szentkúti-patak völgye.

Gyönyörű emlékezete Szent Lászlónak a zágrábi katedrális

A horvát főváros legnagyobb szakrális épülete a Szent László király által alapított Nagyboldogasszony, Szent István és Szent László-székesegyház.

A zágrábi egyházmegyét Szent László király alapította 1093 körül, alárendelve az esztergomi érsekségnek. Két évvel későbbi halála okán csak addig juthatott, hogy székesegyházat alapítson, abban nincs pontos egyetértés, hogy ő építtette-e a székesegyházat, de az biztos, hogy Zágráb első templomára épült a katedrális.

Az első székesegyházról keveset lehet tudni nem ismerjük, a tatárjárás során ugyanis erősen megrongálódott. A tatárok elvonulása után közel 30 év kellett ahhoz, hogy elkezdjék a templom újjáépítését. A források szerint az első püspök, aki megkezdte a helyreállítást Timóteus (1263-1287) volt. A püspök kezdettől fogva már az új, gótikus stílusban építtette a székesegyházat, valamint így díszítette és rendezte be ezüsttárgyakkal.

Halálát követően sokáig megint nem nyúltak a templomhoz, későbbi fejlesztése Gazotti (Kažotić) Ágoston

(1303-1322) püspökhöz, Piacenzai Jakab (1343-1349) püspökhöz Kanizsai István (1356-1376) és Éberhard Albeni (1397-1406) püspökhöz kapcsolható.

A 15. és a 16. században is folytatódott az építkezés. A török veszély miatt falakkal és tornyokkal erősítették meg, majd 1633 és 1641 között megépült a reneszánsz torony, amelyet a német Hans Alberthal tervezett, aki a székesegyházat a tűz és a támadók is rongálták, de legsúlyosabban az 1880-as nagy földrengés során sérült meg. Ezt követően neogótikus stílusban (1880-1906) építették újjá, Friedrich von Schmidt bécsi építész tervei alapján. Az építkezést Hermann Bollé vezette. Ebben a helyreállításban nyerte el a székesegyház mai formáját két karcsú toronnyal, magas tetővel, új oszlopokkal a szentélyben és oltárokkal.

A székesegyház utoljára 2020. március 22-i érte nagy kár, ekkor egy földrengés során a katedrális egyik 108 méteres tornyának egy része letört, a leeső kereszt miatt pedig károk keletkeztek a környező épületekben.zagreb03.jpg

A székesegyházban több - Szent Lászlóhoz kapcsolódó - emléket is találunk. Az északi hajó főoltárát, a Szent László szárnyasoltárt 1888-ban állították Hermann Bollé tervei alapján. Az oltár fülkéjében középen Szent László király alakja bal kezében a csatabárdal, tőle jobbra Szent István király joggal és országalmával, balra pedig Szent Imre herceg szívére tett jobb kezével. Az oltár táblaképein Szent László király életéből vett jelenetek láthatók.

A székesegyház szentélyében található zsinati, vagy szem-bemiséző oltár (ezüst díszburkolatát Reiman maribori ötvös készítette 1721-ben) antependiumának domborművein a Szent Család életéből és a szent királyokról, Szent Istvánról és Szent Lászlóról találunk motívumokat, mint amilyen például az, amikor Szent László király köszönetet mond a Szentháromságnak a kunok felett aratott győzelemért.

Még egy fontos ruhadarab látható itt, nevezetesen Szent László király palástja. Az eredeti felirat maradványa, mely egy piros selyemdarabra hímezett szövegtöredék bizonyítja, hogy a palástot már Zágrábba hozatalakor átalakították miseruhává. A paláston két királyi alak szerepelt eredetileg, Szent László király és egy ismeretlen királyné (a feltételezés szerint Ilona adja át a koronát Lászlónak).

Naprágyi Demeter, akinek Szent László hermáját köszönhetjük

Előbb Erdélyben, majd Győrben volt püspök, s ha ő nincs, akkor szegényebb lenne országunk egy felbecsülhetetlen emlékekkel.

Gömörmegeyi nemes családból származott és Telegdi Miklós pécsi püspök udvarában nevelkedett, akinek pártfogásával végezte Bécsben felsőbb tanulmányait. Visszatérve az osztrák fővárosból, Telegdi a nagyszombati iskola igazgatójává tette, majd 1586. október 18-án Radéczy István esztergomi kanonokságot adományozott neki. Alig két év letelte után elhagyta a káptalant és egri nagypréposttá lett. 1593. május 24-én aradi préposttá, 1596. június 17-én szeremi és ugyanebben az évben erdélyi püspökké nevezték ki. 1598 és 1600 között ő töltötte be az erdélyi kancellári tisztséget. 1601-ben száműzték Erdélyből, és püspöki vagyona a kamara tulajdonába került. 1602-ben a pozsonyi prépostságot, 1607-ben a veszprémi és győri püspökséget és pilisi apátságot, végül 1608-ban a kalocsai érsekséget nyerte el.

1606-ban került a püspöki székre, aki az erdélyi püspökség viharos politikai küzdelmeiből menekült Kassán, Prágán keresztül, hogy végül a győri püspöki szék tulajdonosa legyen. Erdélyből 200–300 kötetes könyvtárat vitt magával, kincsekkel, köztük a Szent László-hermával, amelyet a protestánsoktól váltott meg, s ezeket később mind a győri püspökségre hagyományozott.

Többféle követségben vett részt királya megbízásából; 1598-ban III. Zsigmond lengyel királynál járt követségben. Báthory Zsigmond erdélyi fejedelem kedvelt embere volt; amikor a fejedelem 1599-ben lemondott, azt visszaszerezni óhajtva, követségben Rudolf királyhoz küldte. 1609-ben a pozsonyi országgyűlés szintén Rudolfhoz küldte és 1614-ben a linzi kongresszus által küldött követségnek is tagja volt.

Erős ambíciója volt, hogy a Forgách Ferenc halálával megüresedett primási széket elnyerje. Mivel azonban híre nem volt a legjobb, és sokan a más vallásúak pártfogásával gyanúsították, törekvései nem jártak sikerrel. Ezért egyenesen a királyhoz fordult: "Minthogy immár az országban et senio et dignitate én vagyok az első, azért ő felsége is akarván megtartani a szokott ordót és grádust, talán méltó, hogy énrám is tekintettel legyen." A fejedelem választása azonban Pázmány Péterre esett.

KÖVESS MINKET A FACEBOOKON IS

Szent László Öröksége

1.3 E kedvelés · 1.3 E követő

Impresszum

A Szent László öröksége blog havi magazinja
Szerkesztő: Bartha Tibor

Kapcsolat

E-mail: szentlaszlooroksege@gmail.com
Telefon: 06-31-330-9900